

CODUL DE ETICĂ ȘI DEONTOLOGIE PROFESIONALĂ

Preambul În conformitate cu Documentele Bisericii Romano-Catolice, privind învățământul de grad universitar, ținând cont de legislația canonică în vigoare și în temeiul art. 128, alin. 2, lit. b, din Legea educației naționale nr. 1/2011, precum și în baza Legii 206/2004, privind buna conduită în cercetarea științifică, Senatul Institutului Teologic Romano-Catolic Franciscan din Roman adoptă prezentul Cod de etică și deontologie profesională. „Biserica înconjoară cu atenție statornică școlile de grad superior, mai ales universitățile și facultățile. Mai mult, în cele ce depind de ea, caută, prin însăși natura ei, ca fiecare disciplină să fie cultivată după principiile proprii acesteia, după metoda proprie și cu libertatea proprie cercetării științifice, astfel încât în diferitele discipline cunoașterea să fie mereu aprofundată și, examinându-se mai atent noile probleme și cercetări impuse de progresul actual, să se perceapă mai bine în ce fel credința și rațiunea se întâlnesc în unicul adevăr, mergând pe urmele învățătorilor Bisericii... În acest fel să se realizeze o prezență publică, stabilă și universală a gândirii creștine în întregul efort intelectual pentru promovarea unei culturi superioare, iar studenții acestor institute să fie formați ca oameni într-adevăr deosebiți prin pregătire, gata să facă față la cele mai dificile îndatoriri în societate, fiind, în același timp, martori ai credinței în mijlocul lumii” (*Gravissimum educationis*, nr. 10).

În acest sens, Codul de etică și deontologie universitară, reglementând normele de conduită profesională și socială, cuprinde un ansamblu de norme morale, responsabilități și reguli care privesc activitatea desfășurată de membrii comunității academice din cadrul Institutului Teologic Romano-Catolic Franciscan din Roman. Aceste norme devin obligatorii pentru toți membrii comunității academice, aplicabile cu maleabilitate și echitate canonică, în situații concrete și în ideea afirmării unei interacțiuni armonioase, de fructificare pozitivă și eficientă a potențialului profesional și uman creștin.

TITLUL I

Principii generale

„Conciliul al II-lea din Vatican îi îndeamnă pe toți, dar mai ales pe aceia care au sarcina de a-i educa pe alții, să se străduiască să formeze oameni care, respectând ordinea morală, să se supună autorității legitime și să fie iubitori de libertate autentică, adică oameni care să judece lucrurile după discernământul propriu, în lumina adevărului, și, care desfășurându-și activitatea cu simț de răspundere, să caute să urmeze tot ce este adevărat și drept...” (*Dignitatis humanae*, nr. 8).

Art. 1. Codul de etică și deontologie universitară este elaborat în raport cu valorile, principiile și normele etice creștine, privind libertatea academică, autonomia personală, dreptatea și echitatea, meritul, respectul și toleranța, profesionalismul, transparența, responsabilitatea profesională și socială, onestitatea și corectitudinea intelectuală, hărțuirea, bunăvoința și grija.

Art. 2 - §1. Codul de etică și deontologie universitară este un document cu funcție de ghid în desfășurarea relațiilor moral-profesionale dintre studenți și profesori, personal didactic auxiliar, personal nedidactic și comunitatea academică, în ansamblul ei, care să contribuie la creșterea calității serviciilor educaționale, de formare creștină și de cercetare, oferite Bisericii și societății civile.

§2. Institutul Teologic Romano-Catolic Franciscan din Roman prin întregul corp didactic și prin personalul tehnic, auxiliar și de specialitate, asigură tuturor șanse egale și condiții optime de pregătire profesională.

Art. 3. Scopul elaborării Codului de etică și deontologie al Institutului Romano-Catolic Franciscan din Roman este de a susține și dezvolta continuu climatul de cooperare, respect reciproc, colegialitate, politețe, încredere, discreție, solidaritate, care există în interiorul acestei instituții de învățământ superior, pentru a favoriza sporirea calității activității didactice, de cercetare, de educație creștină, ce are impact dincolo de mediul universitar asupra profilului moral al Bisericii și al societății.

Art. 4. Promovând valorile și normele conținute în acest Cod, Institutul Teologic Romano-Catolic Franciscan din Roman, în calitate de instituție cu răspundere în fața autorității Ministrului provincial și a Definitorului său, atât în formarea profesională a absolvenților cât și în afirmarea și cultivarea valorilor umane și creștine, se angajează să acționeze pentru compatibilizarea propriilor practici educaționale și pentru promovarea învățământului universitar ecleziastic la nivel local și european.

Art. 5. Dispozițiile acestui Cod se aplică tuturor membrilor comunității academice: personal didactic, personal didactic auxiliar, personal nedidactic, personal de cercetare, studenți și altor categorii de membri ai comunității academice.

Art. 6. În spațiul Institutului Teologic Romano-Catolic Franciscan din Roman este interzisă orice formă de discriminare, ținând cont însă de specificul său vocațional.

Art. 7 - §1. Institutul Teologic Romano-Catolic Franciscan ia măsurile necesare pentru a evita sau soluționa adecvat situațiile care pot conduce la conflicte de interese care ar putea să compromită, direct sau indirect, îndeplinirea misiunii sale.

§2. Principiile care stau la baza prevenirii conflictului de interese sunt: imparțialitatea, integritatea morală, transparența deciziei și interesul public al Bisericii și al societății.

Art. 8 - §1. Institutul Teologic Romano-Catolic Franciscan apără dreptul la proprietatea intelectuală.

§2. Membrii comunității academice, care au participat la diferite programe de cercetare, vor fi menționați atunci când rezultatele cercetării lor devin publice, în spiritul onestității profesionale și al recunoașterii. §3. Sunt interzise și se vor sancționa conform legilor în vigoare toate formele de fraudă intelectuală: copiatul în cadrul examenelor, cercetări improvizate care au rezultate false, înșelăciunea și facilitarea înșelăciunii, plagiatul sau înstrăinarea ilicită a rezultatelor activității didactice și cercetării științifice.

Art. 9 - §1. Institutul Teologic Romano-Catolic Franciscan din Roman este o instituție deschisă studiului și cercetării în domeniul filozofic și teologic prin care contribuie „la promovarea desăvârșirii integrale a persoanei umane și la binele societății civile pentru a construi o lume mai umană” (*Gravissimum educationis*, nr. 3). În acest sens, el respectă demnitatea fiecărui membru, fără nici o formă de exploatare, dispreț, amenințare sau intimidare.

§2. Activitatea de cercetare în Institut trebuie să se desfășoare în respect față de persoana umană și în conformitatea cu toate principiile prevăzute de Magisteriul Bisericii.

Art. 10 - §1. Membrii comunității academice sunt obligați să adere la valorile toleranței față de diferențele dintre oameni, între opinii și convingeri, aplicând principiul echității.

§2. În argumentele intelectuale pe care comunitatea academică le folosește să cultive cu grijă statornică patrimoniul cultural moștenit de la generațiile trecute, să promoveze simțul valorilor,

buna înțelegere, viața profesională activă, fiind interzisă folosirea limbajului ofensator, atacul la persoană și comportament insultător (*Gravissimum educationis*, nr. 5).

TITLUL II

Norme de conduită profesională

„Profesorii să nu uite, însă, că în primul rând de ei depinde ca școala catolică să-și poată realiza scopurile și inițiativele. Așadar ei trebuie să fie pregătiți cu deosebită grijă pentru a poseda știința, atât profană cât și religioasă, atestată prin diplome cuvenite, și pentru a fi înzestrați cu o măiestrie pedagogică la nivelul progresului actual. Legați între ei și cu studenții lor prin iubire și pătrunși de spirit apostolic să dea mărturie, atât prin viață cât și prin învățatură, pentru unicul Învățător, Cristos... Să depună eforturi pentru a stimula activitatea personală a studenților și să continue să-i sprijine cu sfatul și cu prietenia și după terminarea studiilor, întemeind chiar asociații speciale pătrunse de adevăratul spirit al Bisericii. Conciliul declară că slujirea îndeplinită de profesori este un apostolat autentic, deosebit de adecvat și necesar și în vremurile noastre și, în același timp, este un adevărat serviciu adus societății” (*Gravissimum educationis*, nr. 8).

Art. 11. Membrii comunității academice, din cadrul Institutului Teologic Romano-Catolic Franciscan din Roman, au drepturi și obligații care decurg din legislația canonică și civilă în vigoare, din Carta universitară și Regulamentele Institutului precum și din condițiile de angajare.

Secțiunea 1. Libertatea academică și autonomia universitară

Art. 12 - §1. Comunitatea universitară este inviolabilă în ansamblul ei, atât în spațiul academic cât și în raporturile sale cu autoritățile publice ale statului român.

§2. În interiorul comunității academice nu sunt aplicabile dispozițiile autorităților publice care contravin legii și reglementărilor statutelor Institutului.

§3. Protecția membrilor comunității academice este asigurată în activitatea profesională și în spațiul universitar.

Art. 13 - §1. Autonomia universitară se manifestă în libertatea de decizie a Institutului față de organisme statale sau politice, în probleme care privesc structura instituției, conceperea și desfășurarea activității de învățământ, de cercetare, administrativă, financiară, precum și în raporturile lui cu instituții similare din țară și din străinătate.

§2. Autonomia universitară vizează integralitatea aspectelor privind activitatea didactică și de învățământ, activitatea de cercetare științifică, organizarea internă, funcționarea structurilor proprii și gestionarea sub proprie responsabilitate a veniturilor din activități proprii și organizarea vieții comunității academice, strategia de dezvoltare și modalitățile de realizare ale acesteia.

Secțiunea 2. Dreptatea și echitatea

Art. 14 - §1. Membrii comunității academice din cadrul Institutului vor fi tratați drept, corect și echitabil. Nu permitem discriminarea sau exploatarea, indiferent că acestea sunt directe sau indirecte, și aderăm la ideea că dreptatea se bazează pe împărțirea corectă și echitabilă a puterii și prevenirea abuzului de putere.

§2. Institutul adoptă măsuri ferme pentru nediscriminare și egalitate de șanse în acces la studii și programe de cercetare, pentru eliminarea conflictelor de interese, pentru prevenirea și combaterea oricărei forme de corupție și favoritism.

Secțiunea 3. Meritul

Art. 15 - §1. Unicul criteriu pentru determinarea calității în cadrul Institutului îl constituie meritul.

§2. În cazul studenților, meritul se stabilește în contextul unor criterii de evaluare a performanțelor la cursuri, seminarii, la licențe.

§3. În cazul cadrelor didactice și cercetătorilor, meritul se stabilește, de obicei, după calitatea cursurilor, seminarelor, a activității de îndrumare a studenților, publicațiilor științifice, câștigării de granturi de dezvoltare și cercetare individuală și instituțională, evaluarea făcută de către studenți, implicarea în dezvoltarea facultății, programului de studiu, al domeniului propriu, în rezolvarea problemelor studenților, în atitudinea față de progresul personal, în prestigiul adus Institutului.

§4. Comisia de etică are atribuțiunea de a interveni în cazul în care persoanele amintite nu asigură aplicarea principiului meritului în proiectarea și evaluarea activității din Institut.

Secțiunea 4. Profesionalismul

Art. 15 - §1. Cadrele didactice, cercetătorii științifici și studenții, au obligația morală și profesională de a urmări evoluția cunoașterii în domeniul filozofiei și teologiei, propuse de Magisteriul Bisericii.

§2. Cadrele didactice au obligația de a efectua activitate de cercetare științifică și de a valorifica, prin publicare, rezultatele acesteia, întocmai ca cercetătorii științifici.

§3. Institutul Teologic Romano-Catolic Franciscan din Roman încurajează carierele academice și obținerea titlurilor științifice și a unor grade didactice, în condițiile prevăzute de Carta Institutului și a prezentului Cod de etică.

Secțiunea 5. Onestitatea și corectitudinea intelectuală

Art. 16 - §1. Institutul apără dreptul la proprietate intelectuală. Toți cei care participă la diferite stadii ale cercetării și ale căror rezultate devin publice trebuie menționați, în spiritul onestității profesionale, al recunoașterii și recunoștinței.

§2. Este interzisă orice formă de fraudă intelectuală: plagiatul total sau parțial, copiatul în cadrul examenelor sau concursurilor, „fabricarea” rezultatelor cercetărilor, substituirea lucrărilor sau a identității persoanelor examinate, preluarea lucrărilor de la colegi sau profesori, precum și tentativele de corupere spre fraudă.

§3. Lipsa de onestitate academică semnifică toate tipurile de activități care împiedică educația, dezvoltarea cunoașterii, evaluarea corectă a performanței studenților, cadrelor didactice și altor categorii de angajați.

Secțiunea 6. Respectul și toleranța

Art. 17 - §1. Institutul Teologic Romano-Catolic Franciscan din Roman reprezintă un mediu academic propice studiului și cercetării științifice, deschis tuturor membrilor comunității academice, cultivând valorile creștine și schimbul de idei, autonomia și responsabilitatea individuală.

§2. Păstrarea acestui mediu academic implică respect reciproc, toleranță și cooperare între membrii comunității academice, și în raporturile cu colaboratorii externi.

Secțiunea 7. Transparența

Art. 18 - §1. Transparența presupune accesul la informații atât în ceea ce privește admiterea, evaluarea, angajarea și promovarea, cât și în privința surselor de finanțare sau de cercetare și criteriilor după care se iau deciziile instituționale în Institut. Toate aceste informații sunt publicate pe paginile web ale Institutului.

§2. Fondurile puse la dispoziție pentru învățământ, cercetare, administrare, de către Asociația Ordinul Fraților Minori Conventuali - Provincia „Sf. Iosif” din România - sau de către terți trebuie utilizate în strictă conformitate cu scopurile și regulile în funcție de care au fost acordate.

Secțiunea 8. Responsabilitatea socială și profesională

Art. 19 - §1. Principiul responsabilității sociale și profesionale cere ca oamenii să evite să-și provoace rău unul altuia și, totodată, să aibă un comportament respectuos în scopul instaurării binelui comun. Responsabilitatea se manifestă față de studenți și față de angajați, ca responsabilitate colegială, responsabilitate față de persoanele și instituțiile cu care Institutul are relații.

§2. Membrii comunității academice au dreptul la informare și exprimare publică în cadrul ședințelor de catedră, de consiliu, în ședințele Senatului Institutului, atunci când dețin argumente și probe de încălcare a standardelor științifice, didactice sau etice.

Secțiunea 9. Hărțuirea

Art. 20 - §1. În cadrul Institutului Teologic Romano-Catolic Franciscan din Roman nu se permite nici o formă de hărțuire.

§2. Intimidarea și hărțuirea conduc la crearea unui mediu ostil, neagă rolul de parteneri al participanților la viața comunității academice și le îngreuează opțiunile.

§3. Atunci când este exercitată de către persoane cu funcții ierarhice superioare victimei, atunci când este exercitată de profesori asupra studenților sau de evaluatori asupra persoanelor evaluate, hărțuirea presupune abuzul de putere, care constituie o circumstanță agravantă și se pedepsește conform legii.

§4. Persoanele hărțuite se simt excluse, își pierd stima de sine și încrederea în instituție.

Secțiunea 10. Bunăvoința și grija

Art. 21 - §1. Institutul Teologic Romano-Catolic Franciscan din Roman încurajează actele de bunăvoință și grijă față de membrii comunității academice și față de orice persoană aflată în stare de nevoie, însă nu trebuie să submineze imparțialitatea în modul de evaluare.

§2. Bunăvoința și grija constituie elemente care conduc la formarea unui mediu propice dezvoltării personale și profesionale.

§3. Comisia de etică poate sancționa indiferența sistematică față de cererile, apreciate ca fiind întemeiate, ale studenților și ale cadrelor didactice, atunci când acestea prejudiciază grav activitatea didactică sau aceea de cercetare științifică.

TITLUL III

Abateri de la Codul de etică și deontologie

Art. 22. Se consideră abatere de la Codul de etică al Institutului și se sancționează următoarele fapte:

- a) fraudă sub orice formă în activitatea de predare-învățare, cercetare științifică și în celelalte activități desfășurate în Institut;
- b) distrugerea, alterarea sau falsificarea documentelor și a bazei de date a Institutului precum și folosirea lor în scopuri ilicite;
- c) furnizarea de informații false conducerii Institutului;
- d) obstrucționarea activității de instruire și educare, de cercetare, administrativă sau a oricărei funcții din Institut;
- e) formele de agresiune fizică sau morală;
- f) favoritismul;
- g) folosirea unui limbaj ce este în contradicție cu spiritul moralei creștine;
- h) practicarea unor atitudini și comportamente indecente;
- i) provocarea de prejucții aduse Institutului;
- j) denigrarea publică a personalului din Institut;
- k) folosirea abuzivă a calității de membru al comunității academice;
- l) discriminarea sub orice formă;
- m) promovarea unor conduite care au ca intenție sau ca efect crearea unui climat de muncă ostil sau conflictual, ori care conduc la afectarea performanțelor în muncă a salariaților și a studenților Institutului.

Art. 23. Constituie abatere folosirea de către studenți a unor mijloace ilicite atunci când sunt supuși evaluării prin examene, colocvii, referate și lucrări de licență.

Art. 24 - §1. Încălcarea prevederilor Codului de etică și deontologie atrage după sine sancțiuni prevăzute de Codul de Drept canonic, Statutul personalului didactic și în Regulamentele de Ordine interioară.

§2. Competența și procedura aplicării sancțiunilor sunt cele stabilite de legislația prevăzută la §1.

TITLUL IV

Dispoziții finale

Art. 25. În cadrul Institutului Teologic Romano-Catolic Franciscan din Roman se constituie Comisia de etică și deontologie universitară formată din 5 membri cu prestigiu profesional și autoritate morală reprezentând conducerea Provinciei, cadrele didactice, studenții și personalul nedidactic.

Art. 26. Comisia de etică universitară coordonează și controlează aplicarea normelor prevăzute de prezentul cod, având următoarele atribuții:

- a) ia măsuri pentru aplicarea Codului de etică și deontologie universitară;
- b) analizează și soluționează reclamații și sesizări disciplinare;
- c) după caz, întocmește un raport anual cu privire la observarea normelor de etică din Institut;
- d) propune și promovează unele modificări sau amendamente;
- e) notifică Ministrului Provincial și Definitoriului său cazurile care fac subiectul legii penale canonice și îi pune la dispoziție toate informațiile pe care le dețin cu privire la cazurile respective.

Art. 27 - §1. Sub jurisdicția Comisiei de etică a Institutului intră toți membrii comunității academice: studenți, membri ai corpului personalului nedidactic, conducerea Institutului, cadre didactice titulare sau colaboratoare.

§2 Sub jurisdicția Comisiei intră actele petrecute în incinta Institutului cât și cele desfășurate în afara acestuia în măsura în care implică membrii comunității academice.

Art. 28. Hotărârile Comisiei de etică se iau cu votul majorității membrilor prezenți, dacă numărul lor reprezintă cel puțin 2/3 din numărul total al celor 5 membri. Votul este nominal și deschis.

Art. 29. Pentru abaterile de la buna conduită în Institut, constatate și dovedite, *ex actis et probatis*, Comisia propune aplicarea sancțiunilor disciplinare prevăzute de legea canonică și civilă.

Art. 30. Pentru analiza contestațiilor sau sesizărilor ce țin de competența Comisiei de etică, membrii acesteia au acces la acele documente ale Institutului care sunt legate de acuzațiile ce urmează a fi verificate, iar persoanele ce dețin aceste documente sunt obligate să le pună la dispoziția comisiei.

Art. 31. Codul de etică și deontologie, precum și aplicarea sa, nu exclud și nu înlocuiesc drepturile și obligațiile care revin membrilor Institutului.

Prezentul Cod a fost discutat și aprobat de Senatul Institutului în ședința din data de 13 octombrie 2017. Acest document poate fi modificat numai cu aprobarea Senatului Institutului.

Rector,
Pr. dr. Mihai Afrentoae

